

ДЕТЕРМІНАНТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ

©2021 ТИТИКАЛО В. С.

УДК 338.24 (045)
JEL: L51; L52; L59; L64

Титикало В. С. Детермінанти державного регулювання економічних інтересів підприємств

У статті проаналізовано напрями забезпечення державного регулювання підприємств у сфері формування системи економічних знань щодо функціонування регіональної економіки з позиції виникнення, формування, реалізації, узгодження та балансування економічних інтересів. Наведено взаємозв'язок економічних інтересів і потреб як підприємства, так і держави, які можна забезпечити через інструменти державного регулювання. Обґрунтовано, що сучасні тенденції забезпечення інноваційного розвитку промисловості України та машинобудування (як основної її складової) зумовлені як загальнонаціональним вектором економічного розвитку, так і специфікою, ресурсним потенціалом, потребами регіону та ступенем його залученості в інноваційні процеси відповідно до світових трендів. Окреслено основні напрями економічного розвитку підприємств та формування їх економічних інтересів через державне регулювання. З огляду на всі напрями розвитку економіки в період трансформацій та неоіндустріалізації, економічні інтереси держави та підприємств, доцільно розглянути стимулятори та дестимулятори державного регулювання функціонування та розвитку підприємств машинобудування в таких напрямках: податкове регулювання, грошово-кредитне регулювання, бюджетне регулювання, інвестиційне регулювання, соціальне регулювання, інноваційно-технічне регулювання, безпекове регулювання.

Ключові слова: економічні інтереси, детермінанти, дестимулятори, державне регулювання, держава, проблеми та шляхи регулювання економічних інтересів, інструменти забезпечення економічних інтересів.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-5-96-102>

Рис.: 3. **Бібл.:** 15.

Титикало Володимир Сергійович – кандидат економічних наук, доцент, проректор Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (бульв. Тараса Шевченка, 13, Київ, 01601, Україна)

E-mail: v.tytykalo@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9461-5521>

UDC 338.24 (045)
JEL: L51; L52; L59; L64

Tytykalo V. S. The Determinants of the State Regulation of Economic Interests of Enterprises

The article analyzes the directions of the State regulation of enterprises in the field of formation of a system of economic knowledge on the functioning of the regional economy from the point of view of emergence, formation, implementation, coordination and balancing of economic interests. The relationship between economic interests and needs of both the enterprise and the State, which can be ensured through the instruments of the State regulation, is provided. It is substantiated that the current trends in ensuring the innovative development of Ukraine's industry and machine-building (as its main component) are due both to the nationwide vector of economic development, as well as to the specifics, resource potential, needs of the region and the degree of its involvement in innovative processes in accordance with world-wide trends. The main directions of economic development of enterprises and formation of their economic interests through the State regulation are outlined. Taking into account all directions of economic development during the transformation and neo-industrialization periods, and further on the economic interests of both the State and enterprises, it is advisable to consider stimulants and destimulators of the State regulation of operation and development of machine-building enterprises in the following directions: tax regulation, monetary regulation, budget regulation, investment regulation, social regulation, innovation-technological regulation, security regulation.

Keywords: economic interests, determinants, destimulators, the State regulation, the State, problems and ways of regulating economic interests, instruments for ensuring economic interests.

Fig.: 3. **Bibl.:** 15.

Tytykalo Volodymyr S. – PhD (Economics), Associate Professor, Pro-rector of the Bogomolets National Medical University (13 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, 01601, Ukraine)

E-mail: v.tytykalo@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9461-5521>

Сучасний стан економічного розвитку в країні, в тому числі й промисловості, є одним із наслідків неефективної державної політики, яка може впливати на діяльність підприємств як стимулятивними, так і дестимулятивними інструментами, методами та важелями. Особливості сучасного розвитку підприємств машинобудування свідчать про значний вплив зовнішніх чинників на їх функціонування та розвиток, зокрема значний вплив здійснює державне регулювання економічних процесів. У контексті визначення впливу державного регулювання на функ-

ціонування та розвиток підприємств ключовим етапом є дослідження економічних інтересів держави та підприємств та їх взаємозалежностей, що може бути основою формування потенціалу підприємств машинобудування в масштабах економіки країни.

Питанням державного регулювання економічних інтересів підприємств присвячено багато наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів, серед яких: О. Ареф'єва, Т. Лепейко, О. Мазоренко, А. Квілінський, Т. Безземельна, І. Павлішенко, О. Босик та ін.

Державне регулювання стосується всіх економічних процесів у країні, у тому числі й функціонування підприємств: «під державним регулюванням підприємницької діяльності слід розуміти реалізацію об'єктивності економічної необхідності координування, узгодження діяльності підприємств з метою досягнення загальної мети макроекономічного розвитку – задоволення суспільних потреб» [1], таким чином визначається взаємозв'язок між підприємствами та державною як основних економічних суб'єктів та їх роль у забезпеченні суспільного розвитку країни.

Миргородський Д. Ю. розглядає «державне регулювання як процес впливу держави на функціонування ринкових сегментів (таких як сектор реальної економіки, фінансовий ринок, ринок праці) внаслідок зміни параметрів функціонування економічних систем та з метою збалансованого зростання економічних систем» [2, с. 92], у даному випадку під економічною системою можемо розуміти підприємство. Васильців Т. Г., Кириченко О. С., Зайченко В. В. визначили, що «державне регулювання являє собою певний процес управлінського впливу та певний комплекс заходів та дій, необхідних для функціонування економіки країни та її сегментів, а метою таких змін визначається збалансоване зростання економіки» [3, с. 141]. Тобто державне регулювання економіки є процесом, який відображає вплив держави на суб'єкти й економічні системи завдяки змінам параметрів, індикаторів для забезпечення стабільності та збалансованості розвитку, що і визначає актуальність дослідження.

Сучасні динамічні умови розвитку свідчать про трансформацію постіндустріального суспільства у цифрове (або інформаційне) суспільство, що зумовлює необхідність дослідження стимуляторів і дестимуляторів державного регулювання в нових умовах, що складаються. Необхідно зауважити, що особливих змін у трансформаційних процесах можуть зазнати саме підприємства переробної промисловості, оскільки вони є досить наукоємними, механізованими та інформатизованими.

В умовах інформаційної економіки виникає необхідність оцінки рівня конкурентоспроможності та фінансових результатів підприємства. З одного боку, підприємство повинно бути вигідним для своїх власників, тобто мати прибуток. Водночас необхідно забезпечити розвиток, тобто поліпшення стану та траєкторії розвитку підприємства в зовнішньому середовищі, що має здійснюватися через оцінку його конкурентоспроможності [13].

Саме тому державне регулювання економічних процесів функціонування промислових підприємств має бути спрямоване на реалізацію якісно нового рівня розвитку, заснованого на підтримці цифрових та інноваційно-технологічних трансформацій промислового виробництва, домінантою яких

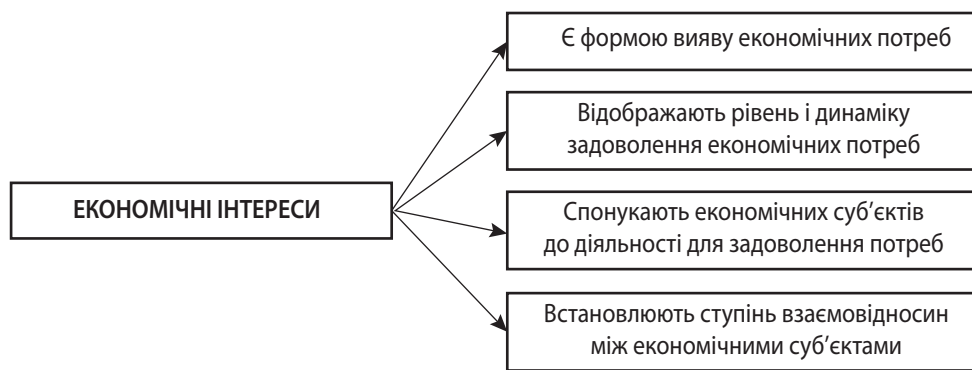
повинно стати масштабне технологічне і програмне оновлення та запровадження випуску високотехнологічної інноваційної продукції в промисловості. За визначенням Диканя В. А. і Корінь М. В. [4], успішність такої моделі регенерації економічного потенціалу промисловості України, перш за все, залежить від якості державної політики підтримки промислового розвитку, зокрема реалізації ефективного інструментарію стимулювання високотехнологічних зрушень у промисловості та морально-етичного виховання учасників соціально-економічних відносин в державі.

Для промислового розвитку України необхідним є саме посилення основ державного регулювання через стимулювання трансформаційних процесів у комплексі, що дозволить не лише покращити структуру вітчизняної економіки за рахунок розвитку підприємств машинобудування, але й сприятиме:

- ✦ зниженню рівня імпортозалежності національної економіки та збільшенню розміру бюджетних платежів;
- ✦ підвищенню інноваційної активності підприємств та рівня їх сприйнятливості науково-технічних розробок та інновацій;
- ✦ підвищенню рівня зайнятості та добробуту працівників, соціальному прогресу та відродженню морально-етичних правил ділової поведінки;
- ✦ покращенню інвестиційного клімату в галузі та розширенню джерел фінансування промислового розвитку країни;
- ✦ технологічному оновленню бази виробництва та підвищенню рівня інновативності промисловості;
- ✦ нагромадженню та реалізації науково-технічного потенціалу та підвищенню конкурентоспроможності країни в глобальних рейтингах [4].

Такі трансформації за своєю сутністю є відображенням потреб та інтересів як держави, так і підприємств як основних економічних суб'єктів, тобто економічні інтереси всіх суб'єктів господарства країни як на макро-, так і на мікрорівні є відображенням їх потреб (рис. 1), які можна забезпечити через інструменти державного регулювання.

Птащенко Л. О. зазначає, що «економічні інтереси можна інтерпретувати як усвідомлене прагнення суб'єктів господарювання до задоволення економічних потреб, що є об'єктивним спонукальним мотивом їхньої господарської діяльності та взаємодії з іншими економічними суб'єктами» [5]. Зауважимо, що економічні інтереси мають об'єктивне та суб'єктивне відображення: з об'єктивної точки зору вони показують місце та роль суб'єктів господарювання в системі суспільного поділу праці та економічних відносин та водночас є суб'єктивними, оскільки завжди мають своїх носіїв (державу, підприємства чи індивіда).

Рис. 1. Взаємозв'язок потреб та економічних інтересів

Джерело: авторська розробка.

З точки зору потреб суб'єкта інтереси нині розглядають як реальну причину, рушійний фактор соціально-економічних дій, які формують стимули, ідеї та емоції різних соціальних суб'єктів – окремих індивідів, соціальних груп чи класів, які спрямовані на зміну соціально-економічного середовища [6]. Інтереси складаються з таких елементів:

- ✦ об'єктивна необхідність задоволення потреби;
- ✦ можливість задоволення потреби;
- ✦ усвідомлення суб'єктом необхідності та можливостей задоволення потреб [7].

Таким чином, на рівні індивідуального суб'єкта інтереси виступають основним стимулом до дій задля задоволення власних потреб.

Відповідно до сучасних досліджень, економічні інтереси як детермінанта мають певні характеристики: як і потреби, інтереси суб'єктів завжди знаходяться в русі та спричиняють розвиток; вони є одночасно суб'єктивним (залежать від суб'єкта та його потреб) та об'єктивними, тобто тими, що визначені економічними законами та змістом економічних відносин; характер і зміст економічних відносин і соціально-економічних систем залежить від рівня задоволеності економічних інтересів суб'єктів [8]. Тобто, економічні інтереси в сукупності із умовами, що на них впливають, і потребами, які вони відображають, визначають стимулювання суб'єктів до розвитку та формування потенціалу підприємств, галузі та економіки, тобто є їх стимуляторами. Загрози та виклики, що заважають суб'єктам економічних відносин реалізувати свої економічні інтереси, є фактично дестимуляторами їх функціонування та розвитку. Своєю чергою, різні суб'єкти економічних відносин можуть мати полярно різні інтереси, які, на перший погляд, є досить протилежними, суперечливими та не можуть бути задоволені одночасно (рис. 2), що потребує узгодження й управління через систему економічного регулювання, у тому числі й державного.

Задоволення економічних інтересів підприємств машинобудування можливе через державну політику регулювання їх функціонування та розвитку

завдяки визначенню стимуляторів і дестимуляторів. «Узгодження інтересів у сучасній інноваційній макроекономічній системі вимагає врахування нових принципів і форм сучасного регулювання, таких, наприклад, як ефективна взаємоузгоджена реалізація економічних інтересів, урахування синергетичних ефектів їх взаємодії, розвиток інституту медіаторів, розширення соціального діалогу тощо» [9, с. 82].

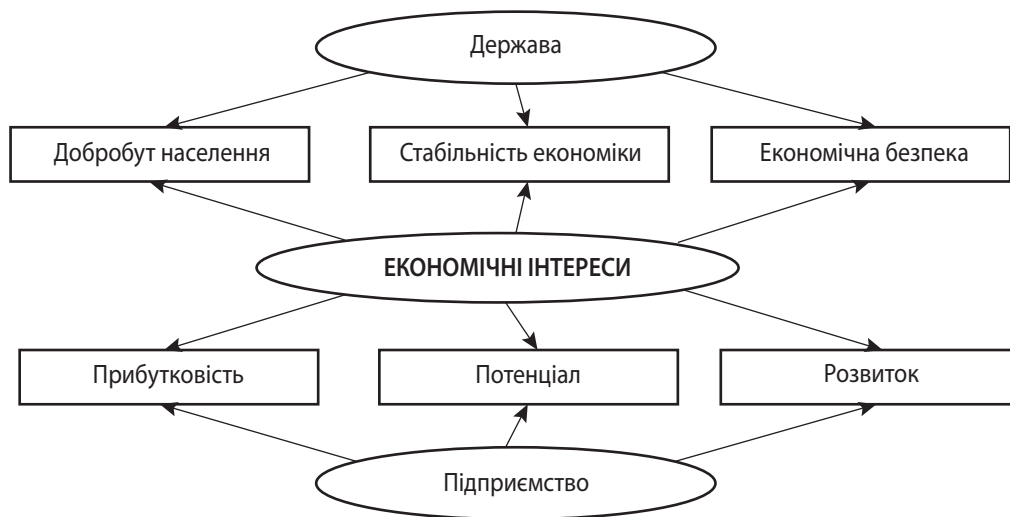
Для цього органи державного управління будують свої відносини з підприємствами, використовуючи:

- ✦ податкову та фінансово-кредитну політику;
- ✦ державне майно та систему резервів, ліцензії, концесії, лізинг, соціальні, екологічні й інші норми та нормативи;
- ✦ науково-технічні, економічні та соціальні програми;
- ✦ договори на виконання робіт і поставок для державних потреб [10].

Розвиток підприємства як соціально-екологічної системи може мати відчутну користь. Соціально-екологічна спрямованість може допомогти підприємству підвищити ефективність і мінімізувати використання ресурсів, тим самим зменшуючи витрати, допомагаючи забезпечити дотримання нормативних вимог, заохочувати залучення працівників та покращити відносини зі споживачами та державою. Це обумовлює необхідність подальших досліджень питань розробки та реалізації стратегії інноваційного розвитку підприємства як соціально-екологічної системи [14] в контексті сталого розвитку та забезпечення формування передумов інтелектуалізації прийняття рішень щодо комбінації складових ресурсно-го підходу при їхній обмеженості.

Дослідження проблем забезпечення інноваційного розвитку промисловості України та машинобудування як основної її складової, державне регулювання та його механізми забезпечення та досягнення належного інноваційного розвитку та неіндустральної трансформації включає:

- 1) фактори прямого впливу, що реалізуються через такі форми державного регулювання, як:

Рис. 2. Взаємозв'язок економічних інтересів держави та підприємств

Джерело: авторська розробка.

- кредитування, залучення іноземних інвестицій, емісія акцій, бюджетне фінансування;
- 2) важелі та стимули – регулювання податкових ставок, надання фінансових і податкових пільг, амортизаційні відрахування;
  - 3) фактори непрямого впливу: формування державного нормативно-правового забезпечення, створення галузевих нормативів і стандартів у промисловості [3].

Відповідно до всіх напрямів розвитку економіки в період трансформації та неоіндустріалізації, економічних інтересів держави та підприємств доцільно розглядати стимулятори та дестимулятори державного регулювання функціонування та розвитку підприємств машинобудування в таких напрямках: податкове регулювання, грошово-кредитне регулювання, бюджетне регулювання, інвестиційне регулювання, соціальне регулювання, інноваційно-технічне регулювання, безпекове регулювання.

Підприємницька діяльність потребує державного регулювання з позиції стимулювання її розвитку, оскільки це сприятиме посиленню соціально-економічного розвитку, забезпечить інтеграцію у світовий економічний простір, прискорить здійснення інституційних змін [14; 15]. Застосування спеціальних економіко-правових механізмів сприятиме розширенню підприємництва на сфері діяльності, де необхідне і можливе швидке оновлення управлінських і виробничих технологій, опанування нових ринків, переорієнтація на інноваційні товари та послуги.

Також слід зазначити, що істотний вплив на формування механізму державного регулювання має загальне положення економічної системи в країні, оскільки вона визначає умови становлення конкурентного ринку та підприємницького середовища, на які

спрямована його дія [11]. Особливо це актуалізується при застосуванні просторового підходу до встановлення та діагностики взаємозв'язків, підприємницьких характеристик ринків, диверсифікації ризиків через аутсорсинг і перспектив самовдосконалення.

Відображення економічних інтересів держави та підприємства (рис. 3) через державне регулювання свідчить про те, що в деяких аспектах економічні інтереси держави є фактично дестимуляторами розвитку підприємств. Це можна простежити в напрямі податкового регулювання: економічним інтересом держави є зростання податків і, відповідно, наповнення бюджету, проте економічні інтереси підприємств мають протилежну спрямованість і спостерігаються при отриманні податкових стимулів (наприклад, податкових канікул) і скороченні податкового тиску (тобто скорочення податків), що прямо протилежне інтересам держави.

Проте в деяких випадках інтереси держави відображаються в економічних інтересах підприємств. Наприклад, при інвестиційному регулюванні, коли держава прагне до зростання інвестиційного клімату, забезпечення якого буде стимулятором розвитку підприємств і задовольнить його інтереси щодо вкладання інвестицій у підприємство.

Таким чином, завдяки визначеним економічним інтересам держави та підприємств необхідно зауважити, що чинники державного регулювання можуть впливати і як стимулятори, і як дестимулятори функціонування та розвитку підприємств машинобудування.

ВИСНОВКИ

З урахуванням визначених умов діяльності підприємствам машинобудування надзвичайно важко забезпечити свої економічні інтереси та ефективність діяльності. Безсумнівно, що для ефективності дер-

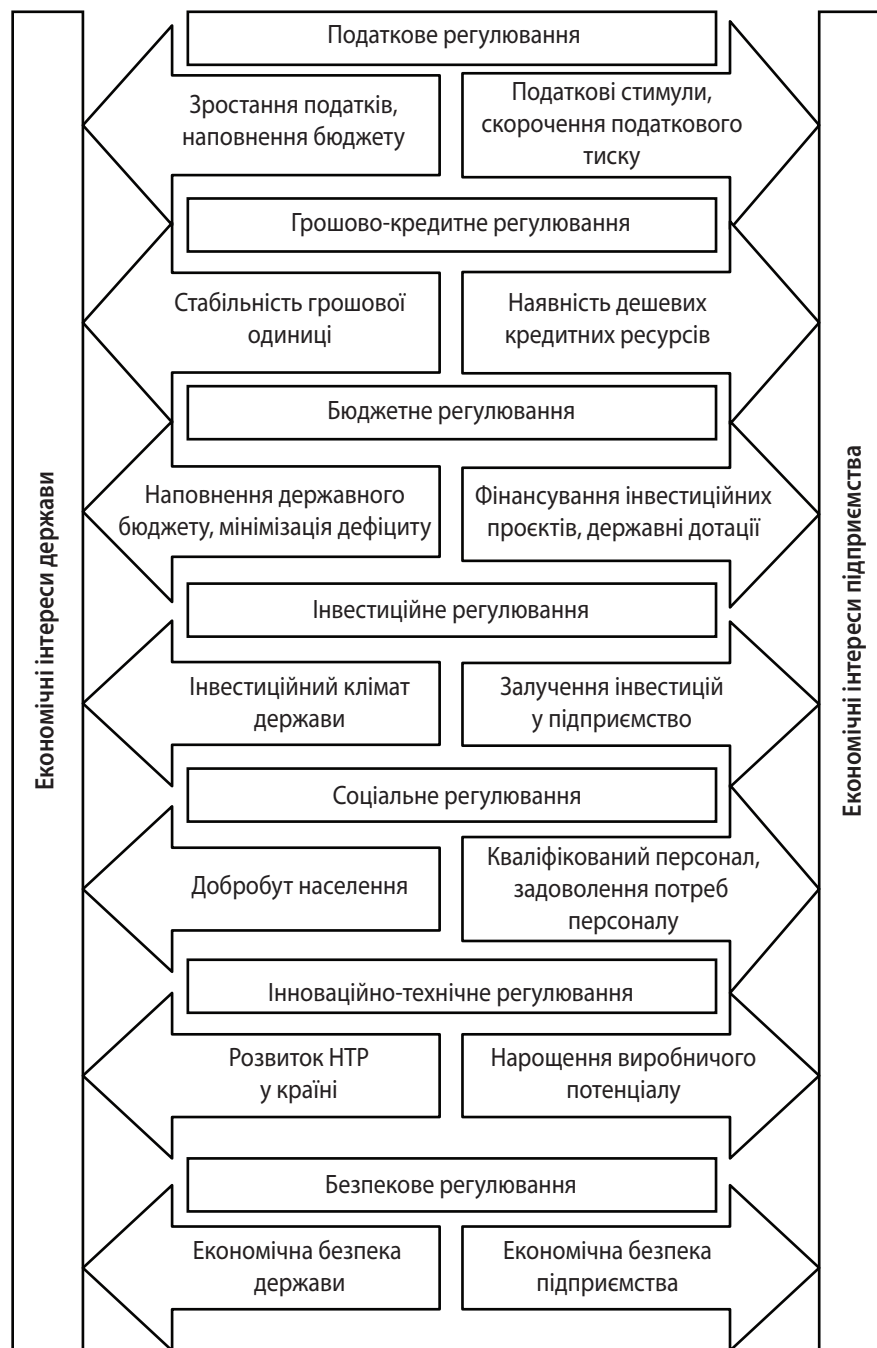

Рис. 3. Відображення економічних інтересів суб'єктів через державне регулювання

Джерело: авторська розробка.

жавного впливу на сферу підприємництва, створення сприятливих умов для розвитку ринкових відносин, забезпечення соціальної спрямованості економіки необхідне створення системи, взаємопов'язаної із елементами державного регулювання та державного управління як різновидів організаційної діяльності держави. Такий підхід вимагає узгодженості актів регулювання й актів управління, форм і методів державного впливу, забезпеченості виконання функцій управління відповідними організаційними структурами та забезпечення економічних інтересів підприємств. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Державне регулювання підприємницької діяльності. URL: https://pidru4niki.com/12590605/ekonomika/derzhavne_regulyuvannya_pidpriyemnitskoyi_diyalnosti
2. Миргородський Д. Ю. Теоретичні підходи до дефініції поняття державне регулювання економіки. *Вісник НТУ «ХП»*. 2012. № 49. С. 90–98. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/162885197.pdf>
3. Васильців Т. Г., Кириченко О. С., Зайченко В. В. Сутність та складові механізми інвестиційного забезпе-

- чення інноваційного розвитку промислового сектора держави. *Бізнес Інформ*. 2019. № 6. С. 140–145. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-6-140-145>
4. Дикань В. Л., Корінь М. В. Державне регулювання промислового розвитку України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 61. С. 9–19. DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i61.127600>
  5. Птащенко Л. О. Збалансованість економічних інтересів: інноваційні напрями державного і корпоративного стратегічного управління : монографія. Київ : ЦУЛ, 2009. 296 с.
  6. Філософський словник соціальних термінів / за заг. ред. В. П. Андрущенка. Київ ; Харків : Корвін, 2002. 672 с.
  7. Ніколаєв Є. Б. Інтерпретація інтересів і загроз у концепції економічної безпеки. *Економічна теорія*. 2011. № 2. С. 34–46. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/28457/03-Nikolaev.pdf?sequence=1>
  8. Калиниченко М. П. Гармонізація економічних інтересів у системі маркетингового управління промисловим підприємством. *Економіка промисловості*. 2013. № 3. С. 119–128. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/52076/11.pdf?sequence=1>
  9. Рябцева Н. В., Алсуф'єва О. О. Механізм узгодження економічних інтересів в інноваційній макроекономічній системі. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2013. № 2. С. 77–84. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2013/2/EV20132_077-084.pdf
  10. Шраменко О. В. Удосконалення державного регулювання підприємницької діяльності на основі розвитку інформатизації економічних операцій. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2017. № 59. С. 32–37. DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i59.113141>
  11. Ареф'єва О. В. Державне регулювання економіки через впровадження механізму відтворення економічного сектору. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 38. С. 62–63.
  12. Kwilinski, A. Mechanism of modernization of industrial sphere of industrial enterprise in accordance with requirements of the information economy. *Marketing and Management of Innovations*. 2018. No. 4. P. 116–128. DOI: <http://doi.org/10.21272/mmi.2018.4-11>
  13. Лепейко Т. І., Мазоренко О. В. Розвиток підприємства як соціально-екологічної системи в умовах нестабільності. *Механізм регулювання економіки*. 2017. № 3. С. 65–75. URL: https://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_34/Tetyana_I_Lepeiko_Oksana_V_MasorenkoThe_Enterprise_Development_as_Social_and_Ecological_System_in_Conditions_of_Instabili.pdf
  14. Павлішенко І. Б., Босик О. В. Державне регулювання підприємництва в Україні: напрями та пріоритети. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України*. 2007. Вип. 17.1. С. 258–263.
  15. Безземельна Т. О., Сергеева Т. І. Організаційно-правовий механізм державного регулювання підприємницької діяльності. *Держава та регіони. Серія «Державне управління»*. 2009. № 2. С. 22–26. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2009/5.pdf

REFERENCES

- Arefieva, O. V. "Derzhavne rehuliuвання ekonomiky cherez vprovadzhenia mekhanizmu vidtvorennia ekonomichnoho sektoru" [State Regulation of the Economy through the Introduction of a Mechanism for the Reproduction of the Economic Sector]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 38 (2012): 62-63.
- Bezzemelna, T. O., and Serheieva, T. I. "Orhanizatsiino-pravovyi mekhanizm derzhavnoho rehuliuвання pidpriemnytskoi diialnosti" [Organizational and Legal Mechanism of State Regulation of Entrepreneurial Activity]. *Derzhava ta rehiony. Seriya «Derzhavne upravlinnia»*, no. 2 (2009): 22-26. http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2009/5.pdf
- "Derzhavne rehuliuвання pidpriemnytskoi diialnosti" [State Regulation of Entrepreneurial Activity]. https://pidru4niki.com/12590605/ekonomika/derzhavne_regulyuvannya_pidpriemnytskoyi_diyalnosti
- Dykan, V. L., and Korin, M. V. "Derzhavne rehuliuвання promyslovoho rozvytku Ukrainy" [State Regulation of Industrial Development of Ukraine]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 61 (2018): 9-19. DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i61.127600>
- Filosofskiyi slovnyk sotsialnykh terminiv* [Philosophical Dictionary of Social Terms]. Kyiv ; Kharkiv: Korvin, 2002.
- Kalynychenko, M. P. "Harmonizatsiia ekonomichnykh interesiv u systemi marketynhovoho upravlinnia promyslovym pidpriemstvom" [Harmonization of Economic Interests in the System of Marketing Management of an Industrial Enterprise]. *Ekonomika promyslovosti*, no. 3 (2013): 119-128. <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/52076/11.pdf?sequence=1>
- Kwilinski, A. "Mechanism of modernization of industrial sphere of industrial enterprise in accordance with requirements of the information economy". *Marketing and Management of Innovations*, no. 4 (2018): 116-128. DOI: <http://doi.org/10.21272/mmi.2018.4-11>
- Lepeiko, T. I., and Mazorenko, O. V. "Rozvytok pidpriemstva yak sotsialno-ekolohichnoi systemy v umovakh nestabilnosti" [The Enterprise Development as Social and Ecological System in Conditions of Instability]. *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky*, no. 3 (2017): 65-75. https://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_34/Tetyana_I_Lepeiko_Oksana_V_MasorenkoThe_Enterprise_Development_as_Social_and_Ecological_System_in_Conditions_of_Instabili.pdf
- Myrhorodskiy, D. Yu. "Teoretychni pidkhody do definitsii poniattia derzhavne rehuliuвання ekonomiky" [Theoretical Approaches to the Definition of State Regulation of the Economy]. *Visnyk NTU «KhPI»*, no. 49 (2012): 90-98. <https://core.ac.uk/download/pdf/162885197.pdf>
- Nikolaiev, Ye. B. "Interpretatsiia interesiv i zahroz u kontseptsii ekonomichnoi bezpeky" [Interpretation of Interests and Threats in the Concept of Economic Security]. *Ekonomichna teoriia*, no. 2 (2011): 34-46. <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/28457/03-Nikolaev.pdf?sequence=1>
- Pavlishenko, I. B., and Bosyk, O. V. "Derzhavne rehuliuвання pidpriemnytstva v Ukraini: napriamky ta priorytety" [State Regulation of Entrepreneurship in Ukraine: Directions and Priorities]. *Naukovyi visnyk Natsional-*

noho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy, no. 17.1 (2007): 258-263.

Ptashchenko, L. O. *Zbalansovanist ekonomichnykh interesiv: innovatsiini napriamy derzhavnoho i korporatyvnoho stratehichnoho upravlinnia* [Balance of Economic Interests: Innovative Directions of State and Corporate Strategic Management]. Kyiv: TsUL, 2009.

Riabtseva, N. V., and Alsufieva, O. O. "Mekhanizm uzgodzhennia ekonomichnykh interesiv v innovatsiinii makroekonomichnii systemi" [The Mechanism of Coordination of Economic Interests in the Innovative Macroeconomic System]. *Ekonomichniy visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu*, no. 2 (2013): 77-84. https://ev.nmu.org.ua/docs/2013/2/EV20132_077-084.pdf

Shramenko, O. V. "Udoskonalennia derzhavnoho rehu-liuvannia pidpriemnytskoi diialnosti na osnovi rozvytku informatyzatsii ekonomichnykh operatsii" [Improvement of State Regulation of Entrepreneurial Activity on the Basis of Development of Economic Operations Informatization]. *Visnyk ekonomiky transportu ta promyslovosti*, no. 59 (2017): 32-37.

DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i59.113141>
Vasyltsiv, T. H., Kyrychenko, O. S., and Zaichenko, V. V. "Sutnist ta skladovi mekhanizmu investytsiinoho zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku promyslovoho sektora derzhavy" [The Essence and Components of the Mechanism for Investment Provision of the Innovative Development of the Industrial Sector of the State]. *Biznes Inform*, no. 6 (2019): 140-145. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-6-140-145>

УДК 342.951:351
JEL: H83; O38; O49; P41

ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ РЕФОРМ НА ОСНОВІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЄВОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

©2021 ШУМСЬКА Г. М., МЕЛЬНИК В. І.

УДК 342.951:351
JEL: H83; O38; O49; P41

Шумська Г. М., Мельник В. І. Визначення напрямів розвитку національної економіки в умовах реформ на основі забезпечення дієвого публічного управління в Україні

Метою статті є обґрунтування провідних напрямів розвитку національної економіки в умовах реформ на основі забезпечення дієвого публічного управління в Україні, що дасть змогу досягти високого суспільного розвитку в країні. У статті розкрито значення підвищення дієвості здійснення інноваційної діяльності в органах влади для забезпечення ефективності системи публічного управління й адміністрування в Україні в умовах реформ. Установлено зв'язок між процесом досягнення розвитку національної економіки та процесом забезпечення результативної інноваційної діяльності органами влади, що ґрунтується на здійсненні дієвого публічного управління й адміністрування. Визначено основні перешкоди проведення ефективної інноваційної політики в країні. Дістав подальшого розвитку комплексний підхід до забезпечення дієвої інноваційної діяльності в органах влади, який, на відміну від існуючого, акцентує увагу на вдосконаленні нормативно-правового, інституційного, кадрового, мотиваційного, науково-методичного, інформаційно-комунікаційного та фінансового забезпечення інноваційної діяльності в органах влади. Використання запропонованого підходу до забезпечення дієвої інноваційної діяльності в органах влади дозволить досягти сталого розвитку національної економіки в країні. Запропоновано напрями розвитку національної економіки країни, які ґрунтуються на забезпеченні дієвого публічного управління інноваційною діяльністю органів влади в Україні в умовах реформ: реалізація інноваційної кадрової політики, яка дозволить сформувати необхідні професійні компетентності в публічних службовців і зменшить опір інноваціям на основі прискорення їх готовності до цих інновацій; використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення рівня професійної мобільності службовців під час інноваційної діяльності; запровадження управлінських інновацій органами влади для підвищення спроможності громад і зменшення дефіциту місцевих бюджетів; активізація проектної діяльності органів влади; посилення інституційного забезпечення інноваційної діяльності в органах влади для підвищення ефективності процесу координації та підтримки цієї діяльності та створення сприятливого інноваційного середовища в країні.

Ключові слова: національна економіка, дієва інноваційна діяльність в органах влади, публічне управління й адміністрування, професійні компетентності публічних службовців, готовність публічних службовців до нововведень.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-5-102-107>

Бібл.: 16.

Шумська Ганна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: shumskaya.an@gmail.com

Мельник Вікторія Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: melnik511@ukr.net

UDC 342.951:351
JEL: H83; O38; O49; P41

Shumska H. M., Melnyk V. I. Defining the Directions of Development of the National Economy in the Context of Reforms on the Basis of Ensuring Effective Public Administration in Ukraine

The article is aimed at substantiating the major directions of development of the national economy in the context of reforms on the basis of ensuring effective public administration in Ukraine, which will allow achieving high social development in the country. The article explains the importance of increasing the effectiveness of innovation activities in government bodies to ensure the efficiency of the public administration and administration system in Ukraine in the context of reforms. The connection between the process of achieving the development of the national economy and the process of ensuring effective innovative activities by the au